ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1.-3/23/220-622

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni jurist Sirje Biin
Otsuse tegemise aeg ja koht	19.04.2023, Tallinn
Vaide esitamise aeg	23.02.2023
Teabevaldaja	AS Väätsa Prügila e-postiaadress info@prygila.ee
Vaide esitaja	XXX Esindaja: advokaadibüroo EMERALDLEGAL advokaat Severinas Jakubauskas e-postiaadress: severinas.jakubauskas@emerald.legal

RESOLUTSIOON:
Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

1) jätan vaide rahuldamata;
2) vaideotsus teha teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.

VAIDLUSTAMISVIIDE:
Kui Andmekaitse Inspektsioon jätab vaide rahuldamata, siis on vaide esitajal õigus pöörduda teabevaldaja vastu halduskohtusse (AvTS § 46 lõige 2).
Vaide esitaja saab 30 päeva jooksul pöörduda Andmekaitse Inspektsiooni vastu halduskohtusse, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. XXX esitas 31.01.2023 AS-le Väätsa Prügila teabenõude, milles soovis vastuseid järgmistele küsimustele: *1) kas xxx saab Teilt sõidukulu hüvitisi; 2) kui jah – palun edastage meile vastav dokumentatsioon (eeskätt arved, maksekorraldused, tšekid).*
2. AS Väätsa Prügila teabenõudele ei vastanud.
3. XXX esitas Andmekaitse Inspektsioonile 23.02.2023 vaide (registreeritud inspektsioonis

27.02.2023).

4. Andmekaitse Inspektsioon tegi AS-le Väätsa Prügila 21.03.2023 järelepärimise, küsides, kas ja milliseid avalikke ülesandeid nad täidavad; kas on makstud xxx sõidukulu hüvitisi; kas hüvitise maksmiseks on kasutatud riigi või kohaliku omavalitsuse eelarvest saadud vahendeid; miks ei ole teabenõudele vastatud.
5. AS Väätsa Prügila vastas järelepärimisele 30.03.2023.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:
Vaide esitaja soovib, et Andmekaitse Inspektsioon kontrolliks, kas esines AvTS-st tulenev alus teabenõuet täita ning selle olemasolul teha rikkujale ettekirjutus teabenõude täitmiseks.

Vaide esitaja tegeleb koduvallas ning selle ümbruses korruptsiooni vastu võitlemisega. Talle teadaolevalt saab xxx vallalt sõidukulu hüvitisi või vähemasti nõuab neid vallalt. Vaide esitaja kahtlustab, et xxx võib samu sõidukulu hüvitisi tegelikkuses juba teistelt saada.

Vaide esitaja leiab, et tal on teabe väljastamiseks seadusest tulenev õigus ning õigustatud huvi dokumentidega tutvumiseks. Vaide esitaja arvates on tal isikuandmete kaitse määruse art 6 lg 1 punktis f nimetatud õigustatud huvi saada korruptsiooniga võitlemiseks teavet volikogu esimehele sõidukuluhüvitiste maksmise kohta asutustelt, kes vähemalt osaliselt täidavad avalikke ülesandeid.

Vaide esitaja leiab, et AS Väätsa Prügila on AvTS § 5 lõigete 2 ja 3 järgi teabevaldaja, kes vähemalt osaliselt täidab avalikke ülesandeid ja saab osaliselt rahastust avalikest vahenditest, mistõttu oleks pidanud küsitud teabe väljastama. Vaide esitaja väitel on üks Väätsa prügila osanik Järva vald.

Vaide esitaja viitab ka Riigikohtu lahendile nr 3-3-1-57-03, kus selgitatakse, et tulenevalt AvTS § 38 lõikest 2 tuleb tagada juurdepääs teabele piiranguteta osas. Seetõttu ei tohiks tema teabenõude täitmisest keelduda isegi siis, kui see isikuandmeid sisaldab.

Vaide esitaja leiab, et teabenõuete põhjendamatu täitmata jätmisega takistatakse tema poliitilist tegevust – korruptsiooniga võitlemist.

Lisaks märgib vaide esitaja, et tema teabenõuet ei saa käsitleda selgitustaotluse ega märgukirjana, sest kirja eesmärgiks on olemasoleva teabe edastamine, mistõttu teabenõude täitmiseks ei pea teavet täiendavalt süstematiseerima, analüüsima ega uut teavet dokumenteerima.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:
AS Väätsa Prügila teatab vastuses inspektsiooni järelepärimisele, et ei ole oma e-posti hulgast leidnud teabenõuet, mistõttu pole sellele ka vastata saanud. Et teabenõuet pole saadud, kinnitab AS Väätsa Prügila juhatuse esimees ka 19.04.2023 e-kirjas.
Vastuses inspektsiooni järelepärimisele teatab prügila, et neil ei ole hetkel ühtegi halduslepingut, mille alusel täidaks ettevõtte avalikku ülesannet. Samuti ei ole teada otse seadusest tulenevaid avalikke ülesandeid. Teadaolevalt võib ainuke puude avaliku ülesande täitmisel olla seotud asjaoluga, et Tartu valla ja Järva valla korraldatud jäätmeveo hangetes on hankija ilma eraldi hanget läbi viimata määranud sihtkohana Väätsa Prügila. Eelnevat silmas pidades ja AvTS § 5 lõike 3 punkti 1 aluseks võttes võiks seega eeldada, et Väätsa Prügila AS peaks antud korraldatud jäätmeveo hangete sihtkoha rolli täites avaldama vastuvõtu teenuse tingimused, hinnad ja nende muudatused. Teenuse tingimuste, hindade ja nende muudatustega seotud info on kõigile kättesaadav ettevõtte kodulehel. AS Väätsa Prügila on seisukohal, et kuna nad ei täida avalikku ülesannet, ei ole neil ka teabenõuetele vastamise kohustust.
AS Väätsa Prügila teatab, et ei ole Rait xxx hüvitisi maksnud.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

1. Avaliku teabe seaduse eesmärk on tagada üldiseks kasutamiseks mõeldud teabele avalikkuse ja igaühe juurdepääsuvõimalus, lähtudes demokraatliku ja sotsiaalse õigusriigi ning avatud ühiskonna põhimõtetest, ning luua võimalused avalikkuse kontrolliks avalike ülesannete täitmise üle.
2. AvTS § 4 lg 1 kohaselt peavad teabevaldajad tagama nende valduses olevale teabele juurdepääsu seaduses sätestatud tingimustel ja korras.
3. Selgitan vaide esitajale, et kuna teabenõuet võib esitada igaüks ükskõik millisest oma huvist lähtudes, ei ole viited isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 6 lg 1 punktis f nimetatud õigustatud huvi olemasolule olulised ega asjakohased. Teabenõudeid täidetakse avaliku teabe seaduse sätetest lähtudes. Kui teave sisaldab andmeid, mille väljastamine võiks kedagi kahjustada, kehtestab teabevaldaja neile tulenevalt sisust mõne AvTS §-s 35 nimetatud juurdepääsupiirangu.
4. Praeguse vaide esemeks on teabenõude täitmata jätmine. Vaide esitaja soovis sõiduhüvitise maksmisega seotud dokumente (eelkõige arveid, maksekorraldusi, tšekke), kuid teabenõudele ei vastatud üldse.
5. AvTS § 5 lõige 2 sätestab, et eraõiguslikule juriidilisele isikule ja füüsilisele isikule laienevad teabevaldaja kohustused, kui isik täidab seaduse, haldusakti või lepingu alusel avalikke ülesandeid, sealhulgas osutab haridus-, tervishoiu-, sotsiaal- või muid avalikke teenuseid, – teabe osas, mis puudutab nende ülesannete täitmist.
6. AvTS § 5 lõike 3 kohaselt võrdsustatakse teabevaldajaga: 1) ettevõtja, kes on kaubaturul valitsevas seisundis, omab eri- või ainuõigust või loomulikku monopoli, – teabe osas, mis puudutab kaupade ja teenuste pakkumise tingimusi, hindu ja nende muudatusi; 2) füüsilisest isikust ettevõtja, mittetulundusühing, sihtasutus või äriühing, – teabe osas, mis puudutab riigi või kohaliku omavalitsuse eelarvest avalike ülesannete täitmiseks või toetusena antud vahendite kasutamist.
7. Seega on eraõiguslik juriidiline isik teabevaldajaks üksnes teabe osas, mis puudutab talle antud avaliku ülesande täitmist ja avaliku ülesande täitmiseks antud eelarveliste vahendite kasutamist.
8. Avalikud ülesanded on vahetult seadusega või seaduse alusel riigile, kohalikule omavalitsusele või muule avalik-õiguslikule juriidilisele isikule pandud ülesanded. Avaliku ülesande täitmisega on tegu ka siis, kui pädev asutus on eraõiguslikule isikule õigusakti või lepinguga andnud volituse või pannud kohustuse osutada avalikes huvides sellist teenust, mille toimimise eest vastutab seaduse järgi riik või mõni muu avalik-õiguslik juriidiline isik (RKHKo nr 3-3-1-19-14, p 11).
9. Nõustuda ei saa AS Väätsa Prügila arvamusega, et nad ei täida avalikku ülesannet ega ole seetõttu teabevaldajad. Tulenevalt kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lõikest 1 on jäätmehooldus kohaliku omavalitsuse kohustus. Oma kohustuste täitmise võib omavalitsus delegeerida ka teistele isikutele. Praegusel juhul on Tartu ja Järva vallad korraldatud jäätmeveo hangetes määranud sihtkohana Väätsa Prügila ehk pannud osa oma kohustusi eraõiguslikule juriidilisele isikule. Prügila tegevusi põhjalikumalt analüüsimata olen seisukohal, et AS Väätsa Prügila täidab avalikku ülesannet seonduvalt kohalike omavalitsuste jäätmehoolduse korraldamisega.
10. Olles teabevaldaja, peab ka eraõiguslik juriidiline isik täitma avaliku teabe seaduses teabevaldajale pandud kohustust vastata teabenõudele. Teabenõue tuleb kas täita või keelduda täitmisest seaduses sätestatud alustel (AvTS §-d 17-23).
11. AS Väätsa Prügila teatel ei ole nad teadmata põhjustel teabenõuet kätte saanud ning seetõttu pole ka sellele olnud võimalik vastata. Küll aga teatasid nad vastuses inspektsiooni järelepärimisele, et ei ole xxx sõidukulu hüvitisi maksnud. Seega pole prügilal teabenõudes küsitud dokumente ning neil on õigus keelduda teabenõude täitmisest AvTS § 23 lg 1 punkti 2 alusel (ei valda taotletavat teavet).

12. Kuigi vaide esitaja ei saanud vastust oma teabenõudele, on teabevaldaja vastamata jätmise põhjused esitanud Andmekaitse Inspektsioonile, kes need käesolevas vaideotsuses vaide esitajale teatavaks teeb. Täiendavalt teabevaldajale ettekirjutuse tegemine teabenõudele vastamiseks oleks sellises olukorras ebaproportsionaalne meede. Kuna teabevaldajal pole küsitud dokumente, siis olenemata sellest, mis põhjusel jäi teabenõue vastamata, on lõpptulemus sama – teabenõude täitmisest keeldutakse AvTS § 23 lg 1 punkti 2 alusel. Kuna teabevaldajal on seaduslik alus teabenõude täitmisest keeldumiseks, jätan vaide rahuldamata.
13. Juhin AS Väätsa Prügila tähelepanu sellele, et nad peavad täitma avaliku teabe seaduses teabevaldajale pandud kohustust teabenõuetele vastata.

(allkirjastatud digitaalselt)
Sirje Biin
jurist
peadirektori volitusel